24/04/2023

Патријарх Порфирије служио Литургију у нишком Саборном храму и осветио споменик блажене успомене патријарха Иринеја

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије началствовао је 22. априла 2023. године светом Литургијом у Саборном храму Силаска Светог Духа на Апостоле у Нишу.

Саслуживали су преосвећена господа епископи врањски Пахомије, шумадијски Јован, тимочки Иларион, нишки Арсеније, далматински Никодим и мохачки Дамаскин; архимандрити Нектарије – главни секретар Светог Архијерејског Синода, Данило – директор Патријаршијске управне канцеларије, Методије – игуман манастира Светог Прохора Пчињског, Серафим – игуман манастира Сукова, Сергије – игуман манастира Острога, Прокопије из Антиохијске Патријаршије; као и свештенство, монаштво и ђаконство из више епархија Српске Православне Цркве уз молитвено учешће верног народа Божјег. Том приликом, патријарх Порфирије је беседио:

– Христос васкрсе! Ваистину васкрсе Господ! Ваистину васкрсе и живот нам дарова! Ваистину васкрсе и погази сваку таму, сваки мрак, сваку невољу. Ваистину васкрсе и отвори нам не само пут него и учини реалношћу за сваког

од нас који има вере у Христа и зато треба да се непрестано молимо да нам Господ дода вере, јер вера је кључ. Онај који има вере у Христа он је већ сада и овде заједно са Христом учесник, не само корисник, него учесник свега онога што је Христово, јер је Црква Тело Христово. Он је глава тог Тела, а ми смо удови једног и јединственог Тела с Њим нераскидиво органски сједињени, али и међусобно једно. Зато и све оно што припада једном организму, једном телу, једној и јединственој Цркви Христовој, припада и сваком оном који је део тог Тела. Зато и све што је Христово, Његовом љубављу, Његовим подвигом, а изнад свега Његовим Васкрсењем постаје и наше, а важније од свега јесте да постаје вечност наша, тј. ми постајемо становници вечности. Царство Божје постаје наше и ми постајемо учесници, судеоници, деоничари Царства небеског. Замислите, браћо и сестре, колики је наш Господ! Шта нам је даровао да ми постанемо деоничари Његовог иметка, Његовог Царства! Све је то даровао Господ! А насупрот томе је, сигуран сам све што је нама страно, а то је живот без Христа, без вере у Христа. У таквом контексту живота можемо имати шта год хоћемо, све што замислимо, читав свет може бити наш, сви нас могу славити, можемо имати утисак да смо најомиљенији, можемо имати и позиције које подразумевају безброј олакшица, позиције власти, све може бити под нашом контролом, али ако нисмо вером сједињени са Васкрслим Христом онда је то само илузија. Онда је то, сви без икаквих доказивања добро знамо, за кратко и привремено. Међутим, није ствар у томе што пре или касније останемо без оног што имамо уколико није вером нашом повезано са Васкрслим Христом, него је важније или, боље рећи, трагичније што више имамо оног спољашњег, а невезаног за Христа. Утолико смо немирнији, празнији, веће су фрустрације. Било би природно да када смо обезбеђени споља, када нас славе, када имамо власт, да много тога можемо, да будемо задовољни, да имамо мир. Реалност је другачија. Када све то имамо, а Христа немамо, само је празнина у нашој души. Само је немир и несигурност.

Ево, у дане победе Христове над смрћу, Господ нам је даровао себе и ко је макар издалека видео оне који се радују Васкрслом Христу и славе Васкрсење Његово, а камоли онај који је учествовао читавим својим бићем, зна и види каква је то неописива радост догађаја Васкрсења Христовог. Све нам је јасно, све знамо, испуњени смо лепотом незадрживом, радошћу, стабилношћу, смирењем, миром. Све то јесте наше, у томе учествујемо, а не постоји реч која може да објасни такво једно духовно искуство. То је, браћо и сестре, вера наша. Символ вере који говоримо на светој Литургији почиње речима: Верујем у једног Бога Оца, Сведржитеља… Та почетна реч верујем односи се на све следеће стихове који говоре о томе да верујемо да је Син Божји постао човек,

да је узео све на себе осим греха, да је пострадао, да је распет, да је погребен и да је васкрсао. Међутим, у последњој реченици, у последњем стиху, каже: Чекам васкрсење мртвих... Верујем, можемо рећи, у било шта, верујем у апсолутну научну истину, али то верујем још увек не открива мој унутрашњи однос према ономе у шта верујем. Међутим, у Симболу вере и у искуству наше Цркве вера није просто уверење у то што не можемо доказати, не можемо искусити. Наша вера је жива, динамична, а она је истовремено и знање. Ми својим искуством заједнице са Васкрслим Христом и Његовим присуством међу нама, у Цркви Његовој. Знамо веома добро ко је то Васкрсли Бог и које је наше назначење. Можемо разликовати црно од белог, истину од лажи. Наша вера је поверење и предавање Васкрслом Христу на основу најдубљег духовног знања и зато у последњем стиху кажемо: Чекам васкрсење мртвих. То чекање јесте ишчекивање онога што знамо да ће бити и јесте наше стремљење ка ономе што се у личности Христа Богочовека збило, а по другом Његовом доласку збиће се и збива се са свима нама, али то већ сада и овде постаје наша реалност. Та вера у Васкрслог Христа и то чекање васкрсења мртвих јесте наша спознаја да је победа већ постала наше искуство и да ми у победи већ сада и овде учествујемо. Та вера у Христа Васкрслога јесте нешто што нас је кроз векове не само обликовало и не само сачувало, већ учинило да наш народ буде достојан имена Христовог и да на свим пољима – оног што је са Васкрслим Христом и Васкрсењем везано – буде за углед и за пример међу нама, али и нешто чему се диви читав свет: свака наша светиња, не само храм, него и књига написана и молитва изречена, а нарочито толики светитељи Божји.

Нека сте, браћо и сестре, благословени! Радујем се што сам заједно са браћом архијерејима данас у Нишу испуњен љубављу према вама и осећајући вашу љубав према својој Цркви, према нама. Молимо се сви заједно Богу да вам Бог да мира, радости, љубави, међусобне слоге, а пре свега у породици, да се увек када дође било каква погрешна мрачна мисао сетимо Васкрслог Христа. Шта нам је то све Господ дао? Себе и све што је Његово! Сигуран сам да ће и сама помисао на то учинити да будете потпуно слободни од сваке помисли, речи и дела који вас спутавају да својим ближњима будете брат, сестра, пријатељ, родитељ, дете, да будете једни другима своји и да у том заједничарењу увек налазите покој, мир, радост, подстицај и борбу са разним искушењима која нас сналазе. Вера наша подразумева и наше слабости, и падове, и грехе, и промашаје, али она је и снага која нас увек заједно са Васкрслим Христом диже и даје нам могућност да можемо певати радосну песму коју на Васкрс певамо: Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт поразивши и онима који су у гробовима живот даровавши. Христос васкрсе!

***

После светог евхаристијског сабрања, у порти Саборног храма одржана је свечана академија у част блаженопочившег патријарха Иринеја на којој су наступили Нишко црквено певачко друштво „Бранко“ и Академски фолклорни ансамбл „Оро“ из Ниша, а затим је Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије осветио је споменик блаженопочившем патријарху Иринеју и том приликом беседио:

– Христос васкрсе! Ваистину васкрсе Господ! Браћо и сестре, ево дивног и благословеног дана, ево дана Господњег овде у, усуђујем се да кажем, светом граду Нишу. И заиста, ако има светих градова у српском народу онда је засигурно град Ниш нераскидиво скопчан са светошћу, јер је готово читава васељена прогледала Христом. Благодарећи благословеном граду Нишу почела је да дише Христом, да мисли Христом, да живи Христом, јер у овом граду је рођен онај који је отворио широм двери историје за реч Јеванђеља, онај који је – славили смо овде седамнестовековни јубилеј – написао и потписао Милански едикт и једампут за свагда рекао да је Христос алфа и омега, да је истина света и човека у Христу откривена, истина о Богу у којем јесте смисао назначења и пуноћа човековог постојања.

Благословени смо данас овде у граду Нишу пре свега због тога што смо служили свету Литургију и причестили се Телом и Крвљу Христовом. Нарочито смо данас благословени, јер смо се окупили да откријемо и

осветимо споменик великог међу српским патријарсима, патријарха српског Иринеја. Освећујући тај споменик отворимо себе, своје срце и своју душу за све оно што нам је патријарх Иринеј оставио, а послушавши реч апостола Павла који каже: Оно што примисмо то и предајемо. Патријарх Иринеј је несумњиво оно што је примио од Господа Бога, од Христа, оно што је примио од светих отаца и праотаца наших, наших предака, оно што је примио од Цркве нама оставио и предао. То је баш оно што је и знак наш ових дана, празник и слава свих нас православних хришћана. Рођен у телу, оваплоћени Син Божји, али пострадали и распети, а што је најважније и васкрсли Христос. То је оно што смо примили од свих наших претходника, а у новија времена од патријарха Иринеја. То смо дужни да предамо. Све остало су струје и наноси што дођу и прођу, али живи Христос као камен темељац нашег живота, као онај који треба да буде на првом и најважнијем месту у нашим животима, то је оно што смо примили. И баш зато што смо примили Христа без обзира на наше падове и посртања, без обзира на наше погрешке, вером нашом у Христа увек ћемо се враћати, јер имамо коме и чему да се вратимо. Увек ћемо бити на истинском и правом путу макар за кратко деловало да смо изгубљени. Напросто котва наша је у Христу, у Цркви Његовој. И то смо примили од блаженопочившег патријарха Иринеја. Та котва нас увек враћа себи, јер нас враћа Христу, али примили смо и оно што јесте суштина хришћанског и православног живота.

Синоћ сам у неколико речи поменуо да је блаженопочивши патријарх Иринеј припадник аутентичних Срба, Срба православних монаха, монаха старог кова. Хвала Богу, има их још увек међу нама. Монаси старог кова јесу најбољи изданци Срба старог кова, који без обзира на узлете, на позиције и на иметке, на успехе од овог света, увек су били и јесу чврсто остављени на ноге, увек су били на земљи. Знали су да сваки успех, као и пад, када је у Христу има смисла. Као и обрнуто, да сваки пад, као и успех, мимо Христа јесте губитак. Зато је главна црта блаженопочившег патријарха Иринеја, али и монаха старог кова, Срба старог кова, скромност и смирење. А то је оно на шта нас позивају свети оци, који веле: Можеш имати све врлине овог света и заиста бити врлински човек, али ако немаш смирење и скромност узалуд било. То ти је само сигуран пут у пропаст. А можеш бити најслабији, најнемоћнији и најгрешнији човек од кога сви беже и кога сви презиру, међутим ако имаш смирење ти си задобио Царство Божје и сведочиш Царство Божје. Патријарх Иринеј је био старог кова и монах, и хришћанин, и пастир, и Србин. Када кажем старог кова то значи оног кова који има трајну вредност, па зато маколико тај ков носио епитет стари будући да је трајан, он је вечан, он је и садашњи и савремен и треба да буде и будући за сваког од нас.

Помињао сам то већ да имам благослов да могу да уђем у његове преписке, у његову личну заоставштину, ишчитавајући писма и распоређујући их у категорије. Највећи број писама које сам досада имао прилике да видим била су његова писма са многима које је наша Црква препознала као свете људе. Кад кажем наша не мислим само на Српску Православну Цркву него на православље као такво. У раној младости као млади монах дописивао се са Светим оцем Јустином Поповићем и са крајњим смирењем показао велику духовну глад за Христом и за вечношћу. Готово истога дана, по датумима гледано, отац Јустин би му одговарао. Исти случај је његова преписка са великим светитељем Амфилохијем са Патмоса, који је био ученик и послушник Светог Нектарија Егинског. Исто тако, свако писмо које је добијао од Светог Амфилохија адресирано је на датум када је добио писмо. Дакле, истог дана би одговарао Свети Амфилохије. Те преписке сведоче о дубоким гладима и жеђима блаженопочившег патријарха Иринеја за Христом. Свако писмо потписивао би скромним и једноставним речима: најмањи међу монасима. Он је дакле имао оно што је најважније и из чега је све остало извирало – блажену скромност, благочестиву једноставност, хришћанску у правом смислу те речи врлину, хришћанску православну простоту истинског и правог подвижника, простоту у смислу једноставности. И то што је био његов почетак, свако ко је макар једампут дошао са њим у додир зна да је

био садржај његовог живота у све дане док је био међу нама. Све остало из тога је извирало. Ми смо се данас сабрали да у радости Васкрсења Христовог осветимо овај његов споменик, али истовремено – не само негујући сећање на њега – молимо се Богу за њега и за спасење његове душе, јер молитва Цркве је потребна свима. Исто тако да се молимо да он Бога моли за нас, јер сам сигуран да је у наручју Божјем, да је у Његовој близини.

Браћо и сестре, сви ми овде који смо сабрани да молитвом блаженопочившег патријарха Иринеја имамо мир, љубав, радост и толико потребну свима нама, као Цркви и као народу, слогу, разумевање и јединство. То значи да баш оно што је живео блаженопочивши патријарх Иринеј, који је био неко ко није гледао на недостатке других, који је био спреман да прихвата сваког без обзира на то у којој се мери слаже или не слаже са њим, био је спреман да увек има места у близини за другог. Зато и ми да негујемо разумевање, да негујемо јединство, да негујемо саборност пре свега у породици, у комшилуку, међу рођацима, а онда шире и шире, у читавом нашем народу у нашој драгој, вољеној Србији, али и изван њених граница, где год сеже знак постојања нашег народа, где год постојимо и нарочито – ево, да се сетимо управо речи блаженопочившег патријарха Иринеја – да Бог да мир на Косову и Метохији за све људе, а нарочито за наш народ, и да Господ својом десницом не дозволи да Косово и Метохија на било који начин – да цитирам самог патријарха Иринеја – буде откинуто, буде отуђено од нас, а такође да буде простор разумевања, праштања, трагања за путевима заједничког Живели!

СЛАВА
ЕСИМ
ПОХО
ТАМА

ТИПОКНИК

ИРИНЕЈ
30-2020

spc.rs